НОВА РАДА

Тимчасові умови передплати на 1918 рік.

на 9 міс.	на 8 міс.	на 7 міс.	на 6 міс.	на 5 міс.	на 4 міс.	на 3 міс.	на 2 міс.	на 1 міс.
—	—	—	—	—	—	24 р.	16 р.	8 р.

Передплати приймається тільки з 1-го числа кожного місяця. — За зміну адреси 50 коп. (при зміні доконче прикладати стару адресу),

Адреса редакції й контори:

У КИЇВІ, ІНСТИТУТСЬКА, 22.

Телефон редакції 64—80. Почт. скринька № 373.

ГАЗЕТА ПОЛІТИЧНА, ЕКОНОМИЧНА Й ЛІТЕРАТУРНА.

Виходить що-дня, окрім понеділків і днів після великих свят.

Умови друкування оповістки:
На I сторінці: 3 карб. — коп
На IV „ 1 „ 75 коп
за 1 рядок в 1 шпальту петіта за кожний раз.

Особам, що шукають праці за оголошення небільше як в 3 рядки в шп. 1 карб. 75 коп. за 1 раз.

Контора відкрита від 10—6 год. дня

Ціна окремого № у Києві 35 к.
В провінції і на вокзалах 35 к.

№ 153. Субота, 31 (18) серпня 1918 року. № 153.

Літній театр купецького зібрання. Дирекція Колесниченко. Т-во укр. арт. під орудою СЛИСИВА

Сьогодня 31 серпня у суботу Бенефис артиста И. Г. Шеляс — **Мати Наймичка і дівертисмент**
1-го Гетьман Мазепа. 2-го Сорочинський ярмарок. 3-го З під вінця в могилу (Бенефіс артиста Неділ).

„СОЮЗБАНК“
істнує з 1907 року.

Приймає ріжного роду вкладки
і платить од 4% до 6% річних

Вкладаючим готівкою забезпечується видача також готівкою.

Связок з банками по всій Україні, а так само в Москві, Петрограді, Ростові і т. д.

ОПЕРАЦІЇ ПРОВАДЯТЬСЯ од 9½ до 2 дня ІНСТИТУТСЬКА № 3, власний будинок.

8—1057—1

Центральне Бюро

передплати на всі українські газети і журнали,

що раніш містилось в помешкам. Центральної Ради, після минулих руїн і розрухів знов роспочало свою діяльність.

Бюро безпосередно зноситься з закордонними українськими часописами, а на місцях по Україні має густу сітку власних агентів.

Прийняті в передплату гроші бюро негайно передає до контор часописів.

Комисових 5%, за бюро відповідає редакція журнала „ШЛЯХ“.

Адреса: Київ, Мар.-Благовіщенська, 123 пом. 20 тел. 50-59 ВІДДІЛИ БЮРО В КИЇВІ:
1. Фундуклїївська, 19 Книгарня „Українська Республіка“.
2. Хрещатик, 28 Книгарня „КНИГОЗБІРНЯ“

3—0144—1

Київ, 31 (18) серпня 1918 року.

Не хочуть. Цензура української держави допомогла большевикові Мануїльському повикидавши з його, переказаного у нас, інтерв'ю досить характерні й колоритні місця, які показують, чому немає й досі миру з Росією. Тому ми не можемо брати на увагу всіх думок д. Мануїльського, хоча й на підставі пропущеного цензурою, можемо напевне сказати, що миру нема досі через те, що большевики його просто не хочуть.

Так, не хочуть... Бо хиба ж не свідчить про це хоча б така фраза: „Не може бути розмови про межі з Україною, доки не буде остаточно роздавлена Донська й Кубанська контр-революція“? На те ж саме наводять і думки д. Мануїльського з приводу Криму, претензії на який од України Мануїльський рішуче одкидає, стверджуючи цим російські претензії. Отже основний свій принцип що „в Києві вирішається справа з Україною, а не з долею Росії“, д. Мануїлький розтягає так широко, що і справи з Україною вирішити не можна.

Це очевидно. Бо коли про замирення з Україною навіть і говорити не можна до задавлення повстаннів проти большевиків, які тягнуться на просторах бувшої російської держави, бо коли простягати загребущі руки по краї й провинції, що не хочуть ділити з большевиками їхнього раю, то справді тоді нема чого серйозно ставитись до переговорів. Замирення за таких умов не може бути і большевики затягають навмисне переговори і роблять це цілком свідомо. Одтягаючи кінець, вони сподіваються виграти, перше, на втихомиренні країв, що проти них повстали, а друге—на ослаблені самої України, що переживає тяжкий кризис у середині. І забувають ки про своє власне ослаблення занепад, який може кожної хви перепинити розмови з ними. Але тут виявляється психика ого азартного картяра: тратиому нема чого, за те щось виги може. В цій власне психиці ежить узол справи, що затяться до безнадійности.

Поспішаються. У нас була на днях мова про те, що ревизійна комісія, яка заходилася коло повітового київського земства, не тільки теперішню управу розігнала, але й посадила на управські стільці старорежимного д. Демченка з такими ж, як і він, діячами. Виявляється, що з таким поспіхом навіть міністерство внутрішніх справ не згодилось і не підтримало горливої ревизії.

Вийшов конфуз. І конфуз не малий. Але занадто характерний для тих „ревизій“, які саме провадяться по всій Україні. Ревизори всюду так само поспішаються, але коли в Києві ще поставлено якусь межу їхньому бажанню звести якнайшвидче рахунки з демократичними управами, то на провинції це часто-густо удається. До чого це доводить—говорити річ зайва. Але треба раз-у-раз мати на увазі, що з такого поспіху ніколи і ні в якому разі нічого, опріч конфузу, вийти не може.

Демократія та буржуазія.

Царська влада в бувшої Росії, як відомо трималася на багнетах та тюрмах. Для всякого громадського діяча було очевидно, що вічно так не буде; що настане час, коли повстане пригнічений та убогий робітник чи селянин, і відбудеться щось подібне до Разиновщини чи Пугачівщини. Тільки керуючі кола, що стояли у влади та царські прислужники були переконані в непохитности влади. Кращі представники землевласників та буржуазії звертали увагу влади на необхідність зміни політичного курсу та переведення деяких реформ. Але керуючі кола більше вірили в силу охронки та военно-польові суди.

Результат такої політики ми спостерігаємо уже на протязі більше року.

Захопивши в свої руки владу так звана російська революційна демократія перейняла з владою і старі гріхи її. Замісць того, щоб порозумітись з демократією инших народів що до найскоршого розвязання національної проблеми та деяких чергових соціальних реформ, може, правда, не в остаточній формі, а також замісць того, щоб спільно з цими силами знайти спосіб припинити війну, яку примушували провадити держави антанти—російська революційна демократія на осліп роспочала наступ, який скінчився контр-революційним рухом Корнилова та вибухом большевизму.

Одночасно з цим російська демократія провадить боротьбу з демократією инших народів і затягує соціяльні реформи.

Така вже доля всякої влади, що вона не відчуває того моменту, коли необхідно поробити такі заходи, які випережають всякі вибухи. Пройшов певний час і влада с.-р., меньшевиків та народніх соціалістів (про кадетів та буржуазію, що деякий час теж були революційною демократією у влади—я не згадую, бо їх політика була настільки фантастичною, що під час революції і тепер ні один народ такої влади не визнає) цілком підгнила, і большевики одним ударом її знищили. За політику революційної демократії довелося поплатити і українській владі, яка теж була скинута большевиками. Непрактична та самовпевнена, націоналістична та імперіалістична російська демократія непомітно виховала собі заступника в большевизмі. Правда на Україні шляхом подій українська влада ще була повернулася на де який час, але теж не з'уміла з'орентуватись в нових обставинах і, згуртувавши своєю попередньою утопичною політикою проти себе певні класи—змушена була уступитись. І от уже на протязі 4 місяців панує на Україні нова цілком буржуазно-поміщицька влада. Ця влада теж очевидно переконана, що вона сильно сидить на своєму місці, сміливо проводить реакційну класову політику, сподіваючись очевидно вдержатись ще довго. Але панування большевицької влади в Росії показує що силою багнетів та тюрем не дуже то довго можна зловживати. Ми бачимо, що большевицька влада, яка все-таки своєю соціально-економичною політикою близька і зрозуміла широким народнім масам, вже вступила в період агонії, так що ще в цьому році можна чекати її занепаду. Невідомо тільки, чи роспочнеться там ще лютіша реакція, ніж у нас, чи у влади стане буржуазна демократія, що з усякого погляду було б для Росії найкращим виходом в нинішніх умовах. На прикладі панування буржуазно-поміщицької влади у нас, ми спостерігаємо, що реакційна влада нездатна до реальної політики в такій же мірі, як і влада революційної демократії не державний розум, не інтереси держави та народу керують буржуазно-реакційною владою, а класова помста, вузькі матеріяльні вигоди опанували нею цілком.

Але коли невідомо, до чого ще приведе політична криза в Росії, то на Україні нинішня політика уряду безумовно приведе знов до панування революційної демократії, коли у свій час не будуть покликані люде, які з'уміли б примирити інтереси соціальних ворогів та ослабили б національно-політичну ворожнечу. Нам здається, що буржуазно-демократичні чи національно демократичні партії та групи ріжних націй повинні зрозуміти небезпеку, яка насувається на Україну, як наслідок нинішнього курсу політики у нас, і спільними силами врятувати Україну від нових грізних подій.

М. Якименко.

З газет та журналів.

* * *

Невдалі поправки. В. Чаговець в новій статті про українські граматики бере тему ширше, спиняючись на ідеях державної й культурної самостійности України, а далі знов потверджуючи свої напади на метрі нової науки. І Ан. Ніковський і п. Дога вказували між иншим на недоладний апарат п. Чаговця. В новій спробі уґрунтувати свої напади В. Чаговець знов допустився помилки.

Шелестівки нічим не гірші од „прикметників“, терміна виведеного з вульгарно-безграмотного слова „прикмета“, бо ні один філолог, навіть і український, не пояснить мені, відки взялось „к“ між приставкою „при“ і пнем „мет“. Чи не з анекдотів про волостних писарів, котрі виписують „прикмети“, тоді як в українській мові для виєлову розуміння „примѣты-признаки“ есть просто, відповідно слово „ознаки“.

Ну от. Всякий філолог, котрий не полінується заглянути до етимологичного словника, зможе дуже легко знайти слова „кметити“, „кмітити“, „прикметити“, що значить помічати, стежити, знайти по знаку, по ознаці слід. Ну та Бог із ним, але В. Чаговець „Слово о полку Игоревѣ“ знає і повинен пам'ятати слова:

А мои ти куряне—
Свѣдоми кмѣти,
Поля имъ вѣдомы,
Яругы имъ знаемы.

Цитуємо по пам'яти, але твердо відомо, яке значіння має „кмѣти“. Отже говорячи про українські граматики В. Чаговець не прикмітив, і не помітив, і не означив того, що в метрях кожної граматики есть свої стежки, якими люде виходять на поле грамоти. А хто хоче зблукати та инших з шляху збити, той і в трьох соснах це потрапить зробити.

А про братство та культурні впливи двох народів речі не було: ми не казали і не кажемо, ніби самостійність українська провадить до нищення братерства і обміну культурним доробком обох народів. Так само позитивні придбання в спільнім житті з Москвою ми не збираємося викидати на смітник. Говорилося в статтях і Ніковського і Доги про негарний замах очорнити спроби нашої освітної й культурної роботи. Особливо-ж тон д. Чаговця зробив погану музику.

На біжучі теми.

Рани серця.

Цими днями хвалився мені один київський обиватель—що в нього за розумна дитина його трьохлітній синок:

— Папа, а къ намъ приходилъ офицеръ реквизировать комнату. Правда насъ не выгонятъ? Правда мы не имѣемъ гдѣ жить?

Я спершу не зрозумів, де саме тут геніяльність його сина, але батько мені пояснив:

— Так ему же три года. Такъ онъ уже знаетъ „реквизировать“, „выгонятъ“ и другія слова.

Бідному батькові і в цьому радість.

Дарма, що большевицька бомба спалила йому квартиру, а він голий тікав з сином на руках. Пережив страхи й нещастя. І досі не має квартирі, меблів, своєї одежі.

Виходячи з тої аксіоми, що

— всі ми люде—всі ми буржуї,

прошу вдуматись в драму людського істнування:

Згоріло все. Отой синій піджак, в якому Яків Борисович виглядав так пристойно. Згоріли шеврові черевики. Кальсони. Оті чепурні шкарпітки,—Яків Борисович дуже любив коричневі шкарпітки. Крісло. Диван. Бюро. Щітка для одежі з чистої щетини. Словом, згорів побут.

Тепер Яків Борисович ходить в якомусь картузикові. Черевики взяв у шурина. Костюм у нього один. Сорочки якісь ріжні. Галстуки не любимі.

Він заробляє добре. Але...

— Для чого це все? В мене нема квартирі, нема семейного життя, нема своїх меблів...

Мені, Яриновичу, ніяково його підтримувати, бо я—член одної соціалістичної партії,—отже мушу ставитись до таких буржуазних скарг дуже „критично“:

— В той час, товаришу, коли міліони пролетаріату не мають забезпечення нормальної праці, санітарного догляду, нормованої заробітної платні, коли робоче законодавство...

Бренять слова соціал-демократа, поміщицького сина. І я мовчу.

Але починаю думати дозволене:

— Яка одначе драма для дитини, що вона в три роки знає суть квартирного кризису. Що вона й цим хвилюється.

Це вже, знаєте, щербинка в дітській душі.

Мої вилупки нічого в світі не боялись:

Не то що прусака роскладе на нервістні множителі, а якогось страшного жука спійме і мне своїми пальчиками-гвіздочками,—і нічого. Старшим аж моторошно дивитись,—може вкусить, може вредне, а дитина з глибокою увагою роздивляється на лапки жукові:

— Мам', а де в нього мизинчик?

А тепер мої діти, як тільки загрімить на небі, біжать до хати: очі круглі, рухи непевні:

— Ой, тату, грімить...

— Ну, й чорт його бери, що грімить, а тобі що?

— Досадно, знаєте, що твій син —не козак.

А воно вже гикає:

— Стра-ашно.

Це після Звіринецького паканя й бухкання.

От вам теж щербинка.

Я—людина жорстока, в мені багато злоби й ненависти, серце в мене вистріпане. Кожного дня я на когось нападаюся, підсуваю людям найгірші мотиви їхніх вчинків... словом, я — сучасний газетярь.

Але ось що мене зворушило так, що злобні переживання одійшли й принишкли.

Ви звернули увагу на цей інцидент.

Хлопчик збірав ріжні гроші. Що тут есть трагедія України, він не розумів і не думав.

У нього в збірці були:

паперовий карбованець, сто шагів, дві корони, одна марка, дві копійки мідяних.

Звичайно дитина збірала все це не для докору міністрові фінансів, а за-для картинок. Цікаве.

Тут ще драми нема.

Уявіть же собі, що сталося з цею дитиною, коли вона зважилася розлучитись із своєю збіркою:

воно прислало їх в редакцію „Нової Ради“ на фонд українських безхатніх гімназій!

Я теж був не звернув на цю трагічну пожертву уваги, котра звучить прокляттям не тільки Миколі Прокопієвичу, але й багатьом, багатьом і батькам почасти, — але одна жінка озвалася:

вона прислала цьому милому хлопчикові золотий жетон на пам'ять.

Це було зроблено через редакцію „Нової Ради“.

А через редакцію проходять за день грандіозні драми, світові катастрофи, масові арешти, поранені, вбиті, гуртові нещастя, економичні кризиси, харчові незлагоди, високодипломатичні заходи, глибопринціяльні справи, далекосяглі перспективи...

І от, зненацька,—жетончик: рух жіночого серця, дрібничка.

Одначе щось чудне зробилося в мене в носі, в горлі і в очах, коли я крутив у руках жетон:

— ніби на сльози зайшло.

Відна дитина з української держави!

Вона мусіла зрозуміти трагедію української освіти.

Господи! Дитина оддає свою цяцьку на безпритульну українську школу.

А за це дістає од невідомої людини нову цяцьку в нагороду.

Цим подарунком, звичайно, не зарівнюється щербинка дітського серця.

Але зважте, які глибокі рани носить в собі українське батьківське серце, що дочекалося-дожилося і до своєї держави, і до казенної школи і до всіх специфічно українських роскошів, що ми їх тепер так багато маємо.

Бідні наші діти.

Бідні ми.

А. Яринович.

Шляхи німецької політики.

Промова німецького міністра колоній Сольфа і баденського наслідника престола принца Макса викликала дуже сильний відгомін як у Німеччині, так і закорденом, перш за все в англійських урядових кругах. Як відомо, промови цих двох німецьких діячів, котрі стоять в самому тісному контакті з усіми політичними і військовими установами німецької держави, вказують на певний зворот в німецькій воєнній політиці.

Вся німецька преса стверджує, що ці промови, це перша справді реальна пропозиція миру, а саме важне те, що мира *порозуміння*, а не, як це досі було, мілітарної *перемоги*. Преса нейтральних держав поставилася до цих промов дуже критично, хоч загально стверджує також німецьке шукання шляхів порозуміння з державами антанти.

Голоси преси і заяви відповідальних кругів воюючих з Німеччиною держав, на адресу яких були сказані ці промови, дають досить ясну одповідь, а саме, що й вони бажають миру, але мир—на їхню думку—неможливий до того часу, доки Німеччина не буде зовсім переможена.

Така ясна і рішуча відповідь ворогів Німеччини примусила німецьких політиків зайнятися переглядом своєї політики і шуканням нових шляхів, котрі довели би Німеччину до миру.

„Vossische Zeitung“ за 26/8 с. р. містить статтю видатного і впливового німецького публіциста, головного редактора цієї ж газети Георга Бернгарда п. з.: „Питання долі“. Тему що думки Бернгарда являються дуже часто провідною лінією німецьких урядових кругів, ми наводимо деякі з них, тим більше, що вони й безпосередньо торкаються й нашої української справи і кидають деяке світло на тактику німецького уряду й в питаннях сходу.

П. Бернгард питає, яка була політика Німеччини супроти Англії? І на це дає таку одповідь: „Політика Бетмана-Гольвега була принята війною, але не була вона ніколи змінена. Ще до війни Бетман-Гольвег стремів до порозуміння з Англією, і в часі війни ніхто в Німеччині не сумнівався, що таке порозуміння можливе. Ця політика бачила в Росії дійсну причину війни і єдину небезпеку будучини. Через те мусіла бути не лиш мілітарно знищена, але також політично (поділена). Наступаючій на схід Німеччині Англія подасть руку згоди. Таким самим шляхом політики пішов Гертлінг і Кюльман. Сьогодня ми бачимо—каже Бернгард, що ця політика була хибна, в основі фальшива, вона потерпіла нову невдачу.

Якою повинна бути наша нова політична лінія—питає п. Бернгард. „Творча ідея нової німецької політики повинна йти до того, щоб сотворити таке угрупування сил, котре змогло би, або продовжати війну, або дати матеріял до мирних переговорів, або вкінці дати змогу Німеччині видержати в економічній війні з Англією. Ясно, цього не заперечує сьогодня ні один чоловік в Німеччині, що головною перепоною для такого угрупування сил, корисних Німеччині, являється Берестейський мир. Сучасні обставини наказують нам лишити на боці питання творення окраїнних національних держав, навпаки зараз являється неодмінно конечним вести до єдности Росії (всі підкреслення мін. газети), і то Росії, котра стояла би в тісному звязку з Німеччиною. Але Берестейський мир є доконаним фактом, якого не можна знищити одним помахом пера. Деякі думають, що ми повинні твердо стояти при Берестейському договорі і через те створити при майбутніх переговорах загального миру компенсаційні об'єкти, котрі ми зможемо використати. Але з ким ми хочемо компенсувати? З Росією, чи з Англією? Коли хочемо компенсувати з Росією, то повинні ми вже сьогодня піти на стрічу російським народам і політичним партіям, щоби вирвати з рук англійців їхню опіку і в таким чином з'єднання Росії зробити ділом німецьким. Це є єдиний активний шлях німецької політики. Коли ж ми хочемо компенсувати з Англією, то ми зробимо те, чого найбільше треба боятися, а саме, що Росія завдячуватиме своє об'єднання і нове життя англійським і американським впливам. До цього ми ніяк не можемо допустити“. Подібні думки висказує також начальний редактор „Berliner Tageblatt“, Теодор Вольф в числі за 26/8 с. р.

Як ми вже вище зазначили, думки Бернгарда мають дуже чисто півофіціяльний характер. Звичайно, що думка Німеччини про відбудування Росії як одиниці, не вийшла без порозуміння з тими кругами, які на території давної Росії, в поодиноких нових державах стоять зараз коло влади. Коли п. Бернгард говорить про бажання народів давньої Росії злучитися в одну цілість, то певне й велика доля цих бажань лежать і в словах п. Лизогуба, в пропозиції його переяславського договору.

Український народ цілою силою своєї національної душі і інстинкту такої злуки не бажає.

П. Д.

Відкриття сельсько-господарського з'їзду.

29 серпня увечері в залі українського клубу відкрився сельсько-господарський з'їзд, який офіціяльно називається так: „З'їзд уповноважених українського центрального сельсько-господарського кооперативного союзу“. Звідусіль з'їхалося чимало представників, повіяло свіжим повітрям, запахло землею. Багато сірих свиток, попадаються учителі та батюшки, а то й справжні фаховики-кооператори, що віддаються цій справі не між-иншим, а цілком присвячують себе кооперативній праці, як кооператори-інструктори, кооператори-діловоди, кооператори-бухгалтери і т. д. Словом, кооперація українська має не любительський вигляд, а прийшла до нас з европейськими завданнями та вимогами. Правда, може ще не зовсім у нас по европейському, але все-ж таки, як у людей культурних та освічених і кооперація наша на правдивому та вірному шляху.

Загальна убійча атмосфера впливає й на кооператорів. Доводиться чути песимістичні вислови та песимістичні думки. Більш діловий елемент не теряє надій і оптімістично дивиться на будучність. Діляться цікавими новинами, хоч часто й сумними. Кооперативною новинкою є майбутня купівля на півдні великого кооперативного сельсько-господарського заводу по виробу машин. Остання дуже тішить серце хлібороба-кооператора, хоч і лякає величезна сума його вартости, щось біля 15 мільонів карбованців тоді, як весь баланс сельсько-господарського союзу виносить 12 міліонів карбованців. Що-ж, щасти, Боже, нашим кооператорам у цій великій справі.

У вестібюлі клубу продаються перші числа „Сільського Господаря“ та инша сільсько-господарська література. Рівно в 8 годин вечора відкривається з'їзд. Головою вибірається К. Маціевич, який витає з'їзд гарною промовою, в котрій вказує на велике значіння сельсько-господарської кооперації, як на свого роду вищий ступінь кооперативного знання. Посилаючись на свої закордонні враження, п. Маціевич каже, що там, за кордоном, позичкова та споживча кооперація давно вже стали на цілком практичний грунт і тільки сельсько-господарська кооперація високо тримає свій кооперативно-ідейний прапор. Де-хто каже, що кооперативна ідея надмаціональна, але ми бачимо найбільший успіх кооперативної ідеї серед державних націй, розцвіту кооперацій сприяє вільний культурний розвиток народу та добрі політичні умови. Дякуючи кооперації відживилися та відродилися до життя ірландці, чехи, поляки, наші брати галичане та навіть ми самі тутешні українці дякуючи кооперації стаємо міцно на ноги та вбиваємося в колодочки. Це показує, що наше національне й кооперативне виховання повинно йти в парі. Так приблизно говорив голова з'їзду в своїй промові, характеризуючі ціль і завдання нашої кооперації.

Далі виступали з промовами та привітаннями від ріжних кооперативних установ та інституцій д.д. Багачівський, Барановський, Добрянський, Літвицький та инші. Від Кирило-Методієвського братства вітав з'їзд д. Дусанський. Було ще привітання з Дону. Після привітань почалася ділова робота: вибір комісії по перевірці мандатів, відчитання інструкції і т. д.

З'їзд, певно, протягнеться кілька днів. Загальний настрій панує все-таки добрий і це дає надію сподіватися на користну та продуктивну працю від з'їзду для нашої кооперації, яка так потрібує зараз пильної та раціональної постановки цієї справи на цілком европейському грунті. —ий.

В МІНІСТЕРСТВАХ.

До земських управ.

З майбутнього шкільного року відкриється низка українських державних (50) і приватних гімназій та реальних шкіл. Багато істнуючих російських шкіл перейде в підготовчих і перших класах на українську мову. Для всіх цих нових українських комплектів другого і третього ступнів навчання потрібні підготовані діти-українці, які б зробилися підвалиною нової, вихованою в національному дусі покоління.

Щоб це бажання перетворити в життя, необхідно широко відкрити двері середньої школи дітям, для яких українська мова являється рідною мовою. Такою верствою людности єсть селянство, і завдання міністерства—полекшити вступ до середніх шкіл, які досі найчастіше відкривалися по містах, дітям села. Для цього міністерство звертається до земств повітових і губерніяльних закликом: 1) засновувати стипендії по українських гімназіях для талановитих дітей нашого народу; 2) відкривать курси для полекшення життя і організації національного виховання українців; 3) організувати скрізь підготовчі курси для дітей, щоб в осени під стіни середніх шкіл для вступних іспитів прийшли сельські діти, яким досі було перенято шлях до просвіти. Міністерство з свого боку має на меті матеріяльно допомогати тим бідним батькам, які не можуть на власні кошти утримувати дітей. Для цього вже затверджено міністром закон про заснування 350 стипендій імені українських письменників для дітей української національности, а також розробляється проект організації сітки бурс для бідних дітей, де б удержання складу адміністрації могло б бути віднесено на кошт держави.

Крім того, буде полекшено перехід з нижчої початкової школи до першого класу, а з вищої початкової школи до п'ятого класу гімназій та реальних шкіл.

Про те без ініціятиви і місцевости допомоги не можна виконати цього величезного завдання. Отже міністерство і звертається до земств „Просвіти“ та инших організацій з горячим закликом готувати і підтримувати нові кадри шкільної молоді, єдину, надію Української держави.

Міністр освіти (підп.) Мик Василенко.

Директор департаменту середньої школи (ств.) О. Синявський.

До губерніяльних, повітових (Земських) і міських управ, до губернських і повітових комісарів справ освітних та до завідуючих нижчими початковими школами з українською викладовою мовою.

Міністерство пропонує з цього 1918/19 шкільного року завести в нижчих початкових школах, в котрих навчання водеться неукраїнською мовою:

1) навчання української мови в 2, 3 і 4 групах, призначивши для кожної групи по 4 тижневих години, по такому програму:

II група—4 години.

а) читання букваря та першої по букварі книжки—матеріял переважно народній.

Мета розвиток техники та свідомости читання.

б) бесіди на теми з життя, що оточує дитину, бесіди по картинкам та перекази читаного, з допомогою питань учителя, коли це буває потрібно.

Вивчення пісень, приказок, віршів і т. инш.

в) списування з книги, або з окремого пристосованого для цього підручника, одповіді на окремі питання.

Письмо по питаннях на теми життя, що оточує дитину, та по картинках. Бажано, щоб діти малювали, при всяких випадках, при читанню, при писанню, при бесідах.

III група—4 години.

а) б) в) Те саме що і в першому році навчання, з більш складним матеріялом, по змові поширивши роботу учня. Вивчення пісень, приказок, віршів і т. ин. Крім того треба ввести роботи по поширенню запасу слів та уміння строїти фразу, що має підготовити матеріял для практично-граматичних висновків в старших класах. Перші спроби складання листів, елементарних устних і письменних творів. Вправи правописні, як от: списування з дошки та книги, вільна диктовка та инше.

IV група—4 години.

Читання та перекази матеріялу літературно-художнього, переважно оповідань. Вивчення байок, віршів та инше. Бесіди з більш складним змістом. Складання вільних творів, устних та письменних, на легенькі теми з життя, що оточує дитину, та по художних картинках.

Примітка: коли школа в складі 3 груп, то навчання починається в тієї ж групи, але число тижневих годин збільшити до 5.

Відомости про букварі, читанки див. „Проспект“ підручників, які є на ринку, або мають вийти на початку цього шкільного року (розіслано до кожної земської й міської Управи і до комісарів).

Для письменних вправ дітям можна рекомендувати на цей рік „Українська граматика. Основи українського правопису ч. I і II Огієнка“.

2) Краєзнавство (родиновѣдѣніе) в 3 групі, і ознайомлення в загальних рисах з географією України в 4 групі, призначивши для цього по 3 тижневих години для кожної групи.

Примітка: навчання ведеться без підручника, все на спробах (опитах) спостережениях, самостійних працях учнів і на екскурсіях під проводом учителя.

Учитель може на сей, час для орієнтовання використувати такі підручники:

а) Русова. Початкова географія,
б) Рудицький. Початкова географія,
в) Хомик—Ілюстрована коротка географія України I і II ч.

3) Знакомство з історією України в 3-й й 4-групах (по 2 тижневих години для кожної групи).

В 3-й групі починати треба з краєзнавства, потім перейти до викладу загальної історії України, почавши про словян та їх побут, віру і т. инш. закінчити занепадом Київської Держави.

В 4-й групі—почавши викладом про Галицько-Волинську Державу, продовжити курс історії до останніх днів.

Примітка: Навчання ведеться широким користуванням екскурсіями, читанням з чарівним лихтарем, картинками.

Для школярів можна користуватись на цей рік підручником „Коваленка Грицько.

Оповідання з української історії для початкової школи. Вид. Січ.“

Міністр Народньої Освіти і Мистецтва: (підп.) М. Василенко.

Директор Департаменту: (підп.) А. Лещенко.

Підручник тригонометрії.

До видавничого відділу міністерства народньої освіти передано на розгляд український підручник тригонометрії для середніх шкіл, складений О. Головановим.

Комісії по виробленню програм середніх шкіл російських.

При департаменті середньої школи міністерства освіти працюють комісії по виробленню програм середніх шкіл російських, в зв'язку з введенням українознавства, і українських.

Роспис навчання.

В зв'язку з початком шкільного року комісаріят по справах Київської шкільної округи пропонує всім відділам йому школам в наступному 1918—1919 шкільному році проводити навчання по такому роспису:

1 зміна: 9—9, 40, 9. 45—10. 25, 10. 35 — 11. 15, 11. 35 — 12. 15, 12. 20—1.

2 зміна: 3—3. 40, 3. 45—4. 25, 4. 35—5. 15, 5. 35—6. 15. 6. 20—7.

Цей роспис є обов'язковий для всіх шкіл державних, приватних і громадських з повними правами і правами для учнів.

Перерву між кінцем навчання в першу зміну і початкові в другу зміну не можна скорочувати і треба використати на уборку, провітрювання класів, на що комісаріят звертає особливу увагу начальників шкіл; досвід минулих років показав, що навчання в другу зміну проводилось в особливо несприятливих гігієні умовах.

Росписи лекцій повинні бути переслані на затвердження комісаріяту.

Дозвіл платежів германським та турецьким установам.

З огляду на ратифікацію між Україною з одного боку та Турцією з другого—підписаного між Україною та центральними державами мирного договору (Державн. Вісти. Ч. 35), пункти 1 і 3 ст. I Указу од 15 листопаду 1914 р. „о нѣкоторых мѣропріятіях, вызванных военным временем.“ (Собр. узак. 1914 р. ст. 2923) тратить силу, тому й дозволяється: 1) платежі й видача ріжних грошових сум, цінних паперів, срібла, золота, платини і всякого роду коштовного каміння, як германським та турецьким інституціям, громадам та товариствам, так і підданцям Германії та Туреччини безпосередньо, або через других персон та інституцій і 2) допуск до наявних у кредитових установах опечатаних скринок вищепоказаних інституцій, громад, товариств та персон їх довірених.

29 серпня 1918 р.

Міністр фінансів Ржепецький.

Директор кредитової канцелярії Лорке.

Викинуті.

Наказом по військовій офіції Української держави з 15 липня 1918 року, ч. 327, звільнено з служби мало не всіх старшин та урядовців військового часу. Мовляв—Україна перейшла вже на мирне становище і старшини ті, як не мають відповідної воєнної освіти, вже непотрібні. Місце їх повинні займати „фаховці“ з російської армії.

Цих викинутих дуже багато і всі вони опинились у занадто тяжкому становищі особисто. Але й не тільки особиста їхня доля тут багато важить, але й інтереси Української держави. Пригадуються часи, коли Україну всіма сторонами оточив був злий ворог нашої незалежности і добробуту. Тоді маленькі прапорщики й урядовці нічого не злякались, а пішли на ворогів і боролись, хто як міг. Один узяв рушницю й пішов під кулі, другий пішов агітувати, роскриваючи очі темним братам. Не мало тоді полягло їх. Де ж були тоді наші старші товариші по зброї, оті „фаховці“? Всі вони за невеличким винятком поховались у нори й попритихали і сиділи тихесенько-тихесенько

„фаховці“

повилазили з своїх криївок, позбирали свої свідоцтва про скінчення російських військових шкіл, аттестати про свою віру й щиру службу „матушкѣ Россіи“, почепляли всі свої регалії, і повели рішуче наступання проти старшин і урядовців військового часу, котрі лишились були на службі у війську. І звичайно свого добились... Згаданий наказ № 327-й—то видима ознака їхньої перемоги.

А тим часом зовсім не з цього треба було починати—з того старого, що вже свою нездатність виявило. Починати діло треба на зовсім нових підставах і підвалинах. Перебування на посадах здатних і охочих до служби старшин та урядовців військового часу, хоча б вони й не мали відповідної загальної і спеціяльної військової освіти, зате пройшли сувору школу війни, не повинно заборонятися. Не викидати треба тих, хто бажає служити, а прохати. Треба завести школи і багато з них підуть учитись, і будуть учитись не за-ради самої пошани, або кар'єри чи грошей, а з любови до любої, що в тяжких муках народжається, держави нашої, яка ще й тепер у великій небезпеці перебуває. Не можна ж так покидатися людьми, бо можливо що поки їх замінять здебільшого ворожими до української державности чужими людьми або й своїми ж таки з категорії „землячків“ з цимковими „гудзиками“—цих викинутих зков доведеться покликати.

Та чи тільки підуть вони тоді?

Д. Г.

Нещасні.

Минуло більш між півроку з часів ліквідації війни з центральними державами, а наші бранці ще й досі сидять у неволі по таборах Австро-Угорщини та Німеччини. Голодні, обшарпані з безоднею туги по рідному краю—вони волочуть своє гірке животіння, не покидаючи все надії на поворот до дому. Тільки інвалідів, не велику частину бранців вивезено на Україну, а „здорові“ (я тільки не вірю, щоб там були дійсно здорові) сидять на чужині, навіть не відаючи, коли й до них прийде щаслива черга. І це в той час, коли на Україні не зосталось, здається, ні одного австрійського або німецького бранця.

Спитати-б: чого ж наших тримають у полоні такий довгий час?

Конфісковано 7 ряд

Отже завдання нашого уряду, завдання справді негайне—поробити рішучі заходи що до повороту в найближчому часі наших бранців на Україну, що-до одправки їх без усякого проволікання до дому. Адже наших бранців в Австро-Угорщині та Німеччині перебуває близько мілійому, й перевозка такої сили людей затягнеться може на де-кілька місяців. Наш уряд повинен, як що ми вже дожали до того, що не маємо можливости перевести по всій Україні збір на користь наших батьків, братів і синів, що гинуть у неволи,—повинен сам за них поклопотатись, але ж не одноразовою допомогою—аби одчепитись—в один мілійон карбованців. Карбованець, як уже завважалось, нічого не змінить у занадто тяжкому становищі полоненого. Потрібно систематичної допомоги харчами й одежою хоч би на зразок французької англійської або італійської. Військові кредити переведені з військового стану на мирний, а з житті не все ще зліквідовано, що служило для військового часу. Мілійонова армія бранців чекає від нас допомоги—й Україна мусить її дати.

Треба тісніше зв'язатися з табора-

ми наших бранців призначенням до кожного табору представників ед комісії по допомозі та через них і провадити постачання в табори що місячних кавунків з харчами та одежею. Коли це станеться—милійси людей що сидять у неволі, буде бачити, принаймні, що ми їх не забуваємо і про них клопочемось.

Б. Андрієвський.

Кооперативна школа київського кредитового союзу.

На підставі статуту, затвердженого міністром народньої освіти Н. П. Василенком, київський кредитовий союз кооперативних установ одриває 1-го жовтня ц. р. кооперативну школу в пам'ять 50-ліття Української кооперації.

Ця школа має собі на меті ширити кооперативну освіту серед селянства й виховувати свідомих кооперативних діячів по всім галузям кооперації. Вона ставить своїм завданням підготовити кооператора взагалі. Учень її за три роки свого виховання в школі мусить вивчити й практично ознайомитись з усіма галузями кооперації й уже від його залежить спеціялізування—по кредитовій, споживчій, чи сільсько-господарській кооперації.

До школи приймаються селянські діти, переважно присланці кооперативами, починаючи з 16 літ і не старші 21 року.

Освітній ценз для вступаючого до школи повинен бути не нижче вищої початкової школи або вступаючий повинен витримать відповідні іспити. Цього року, як що не набереться повного комплекту з скінчивших вищу початкову школу, будуть прийматись в кооперативну школу також і ті, хто учився в других школах і має рівень вищої початкової школи, але перевага буде даватись тим, що мають свідоцтво за неї.

Повний курс навчання продовжується три роки, з розділом на два півріччя. Перше починається 15 вересня (цього року 1-го жовтня), а друге кінчається 20 березня. Час же між цими двома терминами учні проводять в своїй родині й в свойому господарстві, проводючи також і кооперативні роботи в тих або инших кооперативних установах під доглядом вчителів або місцевих кооператорів.

В школі викладаються такі предмети: українська мова, математика, природознавство, географія, історія, основи права, політична економія, рахівництво, товарознавство, комерційне діловодство, одна з европейських мов, кооперативна енциклопедія, історія кооперації, організація й практика кооперації—кредитової, споживчої й сільсько-господарської, кооперативне рахівництво й діловодство, культурно-просвітня робота кооперації, спілки кооперативів, кооперативне право, спеціяльні галузі кооперації, відношення кооперації до инших громадських організацій.

Прохання про принятя до школи приймаються до 25 вересня ц. р. і надсилаються по адресі: Київ, Інститутська № 3, союзбанк, директору кооперативної школи.

До прохання необхідно прикласти: 1) метричне свідоцтво, 2) свідоцтво тої школи, де учився податель і 3) рекомендаційний чи командировочний лист від місцевого кооператива. Останній лист не обов'язковий, але він дає перевагу в прийомі при других рівних умовах.

Що-річна платня за навчання в школі 100 карбованців вноситься по півріччам рівними частинами в перший місяць кожного півріччя.

Мається на меті заснувати при школі також інтернат (бурсу) але все це буде залежати від того, як удасться підшукать і законтрактувати придатне для цього помешкання. Тоді вияснится й платня за прожиття в бурсі.

Про місце іспитів і місце пробування школи буде окреме повідомлення.

Директор школи М. Совченко-Більський.

ХРОНІКА.

Велика рада міністрів. Минуле засідання ради міністрів було присвячене цілком дальшому розгляненню нового городового статуту.

Рада міністрів ухвалила закон, котрий надає міністру внутрішніх справ право продовжити діяльність ревізійних комісій, котрі ревізують міські самоврядування.

Подвійна норма цукру. Міністр харчових справ дозволив видати у вересні подвійну норму цукру для людности. Додаткову норму цукру міністерство харчових справ одпустить загально-встановленим порядком через управляючого акцизними зборами для дальшого поділу між людністю по істнуючим нормам.

Ревізія міністерства харчування. Для обревизування м-ва харчових справ з наказу міністра зформовано ревізійну комісію у складі голови, трьох представників від м-ва юстиції, п'ять від державного контролю і два по призначенню міністра харчових справ. Головою комісії призначено В. Кибирова, а у складі членів комісії входить також відомий граф В. А. Бобринський. Комісія має розпочати ревізію сьогодня 31-го серпня.

„Листокъ для домовыхъ комитетовъ". В середніх числах вересня біжучого року у Київі почне виходити нове щотижневе видання: „Листокъ для домовыхъ комитетовъ". „Листокъ" становить своїм завданням служити інтересам мешканців самопомочі й боротьби з спекулянтами шляхом всебічного освітлення харчових і торговельних справ „Листокъ" міститиме статті, писані всіма мовами, в тім числі й українською.

Боротьба з холерою. Лікарськ. саніт. відд. округи водян. шляхів звернувся з проханням до м-ва нар. здр. вжити заходів що до відпуску 500 пуд. бензолу, бо за браком білої нафти зараз припинена праця 5-и моторних катерів, які весь час працювали по зняттю з пароплавів та плотів холерних слабих, що являється головним чинником боротьби з холерою на водяних шляхах.

Прийом у гетьмана. Вчора гетьман приняв голову польської державної ради Пулавського й високопреосвященого Антонія, митрополита київського й галицького.

Цими днями болгарський посол професор Шишманов був принятий гетьманом, якому посол од імени болгарського царя висловив жаль з приводу смерти молодшого сина.

Страйк друкарів у Київі. На останньому засіданні мішаної комісії з представників робітництва і власників друкарень, що відбулося 24-го серпня, представники власників обіцяли дати свою листовну відповідь.

26-го серпня правління спілки друкарів одержало такого листа; в цьому листі були також зазначені розміри заробітньої платні, а також і инші умови що до одпусків, страйкарів, колективного договору і ин.

Обговоривши цього листа, правління професійної спілки друкарів постановило звернутися до членів спілки з анкетним листом, котрий повинен бути обговорений по відділам і повернений правлінню не пізніше сьогодняшнього дня, се-б-то 31-го серпня (н. ст.). На основі даних цієї анкети правління спілки має вжити тих чи инших заходів у справі конфлікту між робітництвом і підприємцями.

„Українізація" церкви. Редактором офіційної й неофіційної частин „Єпархіяльних Відомостей" призначений м. Антонієм відомий українїнжер, бувший співробітник г. „Кіевъ" і теперішнього ч. „Голоса Кіева" Скрипченко. Єпархіяльні Відомости тепер будуть провадить ідеї цього добродія по всій епархії, бо кожна церква обов'язково повинна виписувати цей орган, і при тому на російській мові.

Наші пан-отці. В церкві на Сінному базарі п.-о. Чекена поминав Тихона патріарха московського „і всея Росії". Дуже хтілось би запитати цього пан-отця, де та Росія? Чи він український діяч, чи російський? Вже давно б слід: приймати присягу цим панотцям на вірність українській державі самостійній і не вносити політику російську в храм Божий, бо так поминають і в усіх майже церквах м. Київа.

„Ненавистник православія". Москвофили з крайдських совітів і пастирського союзу ганьбять українських діячів: у відозві ціх організацій до епископів, котре повно всяких інсинуацій відомий український діяч П. Мавюкевич називається „ненавистником православія". Далі ідти нема куди.

366 вагонів хлібних продуктів. За серпень місяць по договору відправлено посереднім державам хлібних продуктів 366 вагонів.

На вчительських курсах. Сьогодні закінчується друга черга київських учительських курсів, які провадились у Кадецькому корпусі. О 8-й годині вечера в залі корпусу одбудеться прощальна вечірка—концерт учителів-курсистів, прибуток од котрого піде на допомогу голодаючим курсистам і частина на фонд імени О. Кобилянської.

Холера на Україні. (Відомости за 25—26 серпня. Київщина, м. Біла-Церква—1 вип. (бакт. визн.). Харьківщина, м. Білополье—1 вип. (бакт. визн.). Чернигівщина, Рильський пов. ст. Коренево—3 вип. (кл. в.), вм.—3 (нім. спов.). Гомельський пов., м. Гомель—1 вип. (кл. в.). Воронеж (на схід м. Гомеля)—3 вип. (кл. визн.), вм. 3. Ст. Канцевичи (між Гомельом і Пінськом)—1 вип. (кл. в.) вм. 1. Катеринославщина, Бахм. пов. с. Джуковка—8 вип., с. Олексієвка—6 вип. (кл. визн.). М. Маріуполь—1 вип. (кл. визн.). За час від 1—15 серпня, захорувало 436, вм. 201, від початку епідемії захорувало 691, вм. 287.

„Своя компанія". Членами київської консисторії зараз допущені відомі панотці: Тітов, Гроссу і Трегубов, а також д. Бутовський і Білогорський, хоча останні обрані членами епархіяльного совіту, але ж по закону світські діячі не можуть бути членами консисторії. Тепер вони з митр. Антонієм хочуть провести секретарем консисторії теж відомого співробітника п.-о. Стельмашенка д. Браїловського замісць д. Лузгіна, котрий дуже працює на користь української церкви і через те звичайно неприємлимий москвофильствуючим самозваним членом консисторії. Міністерство ісповідань повинно звернути на це увагу і не допустити розрухи в українській церкві, а українське громадянство повинно стежити за такими ганебними подіями.

Малому жертводавцеві. (*Лист до редакції*), Вельми шановний п. Редакторе! Прохаю вас не відмовитись передати щирому сину отчизни—дитині, що не пожалкувала віддати з своєї дитячої схованки останні шаги на будування рідної школи, в її безпосередне розпорядження цю мою без порівнання меншу лепту 10 карб. і на згадку цей значок від моєї жінки.

Хай на щастя України доля не відвертається від таких дітей.

Слава родині, що викохала таку дитину. Подяка й тим, хто у дитини, за змогу вчитись у рідній школі, видирає останню цяцьку. Це для неї перша, але на все життя—наука.

З пошаною М. Данілевський.

Од редакції. Просимо батька тої дитини завітати до редакції, щоб одержати порарунок для хлопця.

Про вуляшні листки. У Київі останніми часами стало з'являтись багато ріжних уличних листків з сенсаційними брехнями напр. „Экстренный Выпускъ", „Послѣднія Извѣстія", „Срочныя Новости" й ин.

Слідство, що з наказу вищої влади було переведено в цій справі, виснило, що ці листки видаються з комерційною метою і часто густо там бувають ріжні вигадки, надруковані великими літерами, чим видавці широко експлуатували довірря широкої публіки з метою власного збагачення. З приводу цього шахрайства було зроблено доклад градоначальникові ген. Ханукову, про необхідність негайно припинити дальший випуск подібних листків, давши право випуска срочних бюлетенів лише істнуючим газетам та „Уті".

Нарада в державному банку. 24 серпня ц. р. в помешканні державного банку відбулась скликана п. міністром фінансів численна нарада представників хліборобських організацій всіх губерень України для наради по питанню про чергову діяльність державного земельного банку. Були представники всіх губерських і багатьох повітових спілок хліборобів-власників і особисто були присутні великі землевласники України. Головою наради був п. міністр фінансів А. К. Ржепецький з секретарем І. В. Дусан. Після докладу голови комітету догляду державного земельного банку Н. А. Антонова про завдання й організації банку був обмін думок, в якому брали участь із присутніх: міністр фінансів А. К. Ржепецький, міністр продовольчих справ С. Н. Гербель, товариш міністра внутрішніх справ С. Н. Варун-Секрет, голова краєвої спілки земельних власників В. П. Кочубей, голова „Протофіса", князь А. Д. Голіцин, голова ради Земян С. А. Горват, управляющий державного земельного банку барон Р. Н. Будберг, Ф. Н. Безак, Л. Г. Люц, С. М. Подгорський, А. А. Сносько-Боровський, Н. Ф. Сухомлінов, Н. В. Котляревський, Н. П. Александров, Б. Ф. Григоренко, Н. М. Фіхатов, О. М. Собанський, Є. К. Бродський і І. В. Дусан.

Нарада ухвалила таку резолюцію: Нарада після ознайомлення з статутом державного земельного банку та його завданням: 1) вітає інституцію цього банку й визначає державно важне значіння його участи в земельній реформі, що упевнює освіту на Вкраїні величезного класу хліборобів-власників, які володіють такою кількістю землі, котра по місцевих умовах, забезпечує ведення найбільш продуктивного творчого господарства. 2) Визначає при істнуванні державного земельного банку яке-небудь примушене вивласнення для утворення земельного фонду зайвим. 3) Визначає напевність, що вільне пропонування земель у продаж буде занадто достатнім, як для утворення фонду банка для чергової парцеляції й роспродажи мілким власникам, так і для придбання окремих участків при посредстві банка самими хліборобами. 4) Ставить в обов'язок банку прийняти усі міри до роспродажу земель хліборобам як готового земельного фонда, так і поступових земель в найкоротший строк, але ж не дозволяючи збільшення гулящої землі. 5) Має на думці, що діяльність банку, крім безпосередньо поставлених йому завдань повинна прямувати (бути направлена) до всебічної допомоги хліборобам, які хочуть шляхом розкиду своїх земель звільнить од общинного та загального володіння та других обмежувань, що лежать на землі по силі істнуючих через полосиці власності, обов'язкових сівооборотів, сервітутів і т. п.

Перед закриттям наради голова київської краєвої спілки земельних власників В. П. Кочубей од персон ради спілки вимовив дяку А. К. Ржепецькому за його ініціятиву по созву наради й виказав тверду певність, що всі власники України ширмко підуть на зустріч завданням державного земельного банку.

По Україні.

Поставка хлібного зерна. Харьківська контора державного хлібного бюро підписала умову з правлінням кредитової спілки кооперативів про постанову зернового хліба та зернового фуражу в кількости двох миліонів пудів по сталим цінам.

Вистава. Т-во „Просвіти" в Широкому на Херсонщині влаштувало ряд вистав: під проводом артиста Градова готуються до вистави нових п'єс.

Нова гімназія. У містечку Нова-Басань козелецького повіту на Чернігівщині відкривається з цієї осени гімназія.

Не доходять газети. Нас сповіщають, що в козелецькім повіті (особливо Щасновська волость) рідко коли доходять на села українські газети. Листи одержуються, а замісць „Нової Ради" приходять тільки бандеролі. Де затримують газету—в Бобровиці чи в Новій Басані—невідомо.

Український нац. хор у Полтаві. Заходами музичного відділу у липні с. року засновано „Український національний хор" у м. Полтаві. На чолі хору став відомий фаховець по хорових справах, б. диригент національного театру д. В. Костів-Верховинець. За недовгий час свого істнування, хорові довелося вже дати 3 концерти з програмою переважно з народніх пісень в розкладах Лисенка, Кошиця, Леонтовича, Верховинця. Всі концерти дано було з благодійною метою,—на користь ріжних громадських установ.

Вивозять хліб. Хлібове бюро в Катеринославі одержало відомости про масовий вивіз хліба селянами в міста, та до великих торгових пунктів, звідки продають його по дуже високій ціні.

За закупку хліба без дозволу. Славяносербський пов. староста наказав арештовувати всіх, хто закуповує хліб без дозволу хліб. бюро. Продукти конфіскуються.

Страйк у друкарнях. В Луганську застрайкували всі робітники друкарень. Причина—скасування колективного договору.

Сільсько-господарська школа. На агрономічній нараді в Зінькові постановлено заснувати в с. Малих-Будищечках сільсько-господарську школу.

„За ненадійність" Бахмутська цензова дума скасувала медико-санітарний і шкільний союзи. Причиною: „ненайдиность".

Пожежа. В Сумах пожежа знищила всі будівлі преображенського цукрового заводу. Знищено машини і великі запаси цукру. Завод горів два тижні.

ТЕЛЕГРАМИ.

(Од Українського Державного Телеграфного Агентства.)

Австрійське офіціяльне повідомлення.

29 серпня.

Італійський фронт. У Джуді-Карії коло Бедзеко гірському плате Сете Комуне розвідочні бої. На решті фронту нічого значного.

Албанія. Поміж Янікою. Позюєю також в південій частині гірського гребеня Томору ворог знов змінив позиції.

Турецьке офіціяльне повідомлення

28 серпня.

Палестинський фронт. Помірна гарматна стрілянина з обох боків жвава повітряна діяльність. На захід од Мерзрара й на східнім березі Йордану успішні передпозиційні бої, в результаті яких ворога витіснено. Взято кілька бранців. Атаки бунтарів залізницю Геджас коло Зат-Ель-Гатеш одбила наша вартова чета. Коло майдана Терського кордону англійську команду, яка вербувала салдат, розігнана й понесла великі урони. Начальник II англійський капитан забитий. На решті фронтів становище без змін.

Дозвіл перевозити годинники.

БЕРН, 27. Швейцарській годинникарській промисловости котра сильно потерпіла через блокаду сполучених штатів, Німеччина пішла на зустріч і дозволила надальше перевозити годинники в Скандинавію та Голандію на суму 15 мілійонів франків себто вдвоє більшу проти часу миру.

Виставка.

БРЕСЛАВЛЬ, 28. Виставку в перші п'ять днів одвідало 100 тисяч чоловік.

Т-во прихильників укр. штуки.

МИКОЛАЇВ, 29. Організувалось товариство прихильників української штуки для влаштування театра українських вистав.

Успіхи добровольців.

РОСТОВ-над-ДОНОМ, 29. Добровольці з бою взяли Новоросійськ та Темрюк.

Розрухи в Японії.

МИКОЛАЇВ, 29. Радіо з Берліна. Рейтер повідомляє: Кількість жертв рижових заколотів в Осаки вважають значною. У заколоті брало участь 250 тисяч. У Кої юрба розбила 200 рижових крамниць. Гірничі робітники вимагали зниження цін рижу й поміж поліцією та робітниками виникли бої. Наслідок їх—70 жертв. Непорядки на острові Кіу-Сіу зліквідовано.

Переведення Стерлігова.

МИКОЛАЇВ, 29. Представника міністерства харчових справ Стерлігова перевели в Одесу. Заступником його призначено управляючого миколаївським агентством Молчанова.

Нова хлоп'яча гімназія.

МИКОЛАЇВ, 29. Товариство батьків та педагогів одчинає хлоп'ячу гімназію.

Відкриття сесії великого круга.

НОВОЧЕРКАСЬК, 29. Сьогодня після молебня, присяги членів кругу та параду війська заслухано привітання від делегації армії добровольців Кубані, Білоруссі, астраханського війська, міст краю та инших.

Генерал Середин передав од гетьмана України особливу грамоту кругові.

Єпископ Гермоген благословив працю круга і сказав, що завданням останнього не тільки привести життя Дону в колію, але й рятувати Росію.

Потім отаман Краснов сказав велику програмову промову в закритому засіданні. Донський отаман наказав встановити під час сесії військового круга, охорону всіх шляхів, які ведуть до Новочеркаська, через можливість, як говориться в наказі, провокаційних виступів з боку чужих козацтву елементів.

Наступання большевиків.

РОСТОВ-над-ДОНОМ, 29. У царицинському напрямку большевики відновили наступ здовж залізниці Царицин-Котлубань.

В другій донській окрузі, большевики, які почали наступати від станції Котельниково, захопили станцію Верхнекурмоярську, хуторі Верхній та Нижній Яблочні, опісля ж перейшли на правий бік Дону й захопили Савці та Нижне-Курмоярську ст.

Миколаївська міська управа.

МИКОЛАЇВ, 29. Через те, що дума одкинула доклад управи про видачу районним продовольчим комітетам коштів необхідних для функціонування в приватному екстренному засіданню думи колегія управи на чолі з міським головою Матвієвим за винятком двох подалась в одставку.

Кубанська краєва рада.

РОСТОВ над ДОНОМ, 29. Кубанська законодавча рада з огляду на

скликання надзвичайної сесії краєвої ради постановила з 31 серпня діяльність свою припинити.

Знищення пам'ятника.

РОСТОВ над ДОНОМ, 29. У Катеринодарі большевики попсували пам'ятника Катерині Великій. На пам'ятникові почасти знищено, і почасти попсовано написи. Особливо ж попсовано й побито фігури запорожської старшини—закладчиків чорноморського козацтва, вирвані з ляфетів й розкидані кругом пам'ятника козацькі гармати, вилиті в глухівськім заводі вісімнадцятого віку та поламані клейноди.

Большевицькі грабунки.

РОСТОВ над ДОНОМ, 29. Останні дні пробування большевиків у Катеринодарі позначені великими грабунками. Окремі групи большевиків грабували мешканців навіть тоді, коли в місті з другого боку чулось „ура" перемежців-добровольців. Багато грабіжників розстріляно на вулиці.

Ген. Денікін і Кубань.

РОСТОВ над ДОНОМ, 29. Лист генерала Денікіна до отамана кубанського війська Філімонова багатьома діячами Кубані вважається ознакою обмеження самостійности Кубані. Говорять про можливість організації спільної влади в краю.

Амнистія.

РОСТОВ над ДОНОМ, 29. Донський отаман об'явив часткову амнистію засудженим за участь у большевизмі, крім винуватих у розстрілах, убивствах та грабунках.

Перемоги добровольців.

РОСТОВ над ДОНОМ, 29. Надійшли відомости, що генерал Баратов з великим відділом рушає від Туапсе для з'єднання з добровольцями. Добровольці, увільняючи від большевиків район Анапи, пробиваються до Голенджика. В армавирському напрямі добровольці, одбивши наступ червоногвардійців, захопили станції Больму, Убожинську, залізничий міст через Кубань у майкопському напрямі. Большевики, яких розбила добровольча кінота, одступили од річки Білої.

Холера на Дону.

РОСТОВ над ДОНОМ, 29. Було кілька випадків холери, головним чином серед втікачів.

Пожежа на кораблі.

РОСТОВ над ДОНОМ, 29. На пароході „Король Альберт", що стояв на пристані, виникла пожежа. Вигоріла носова частина помешкання команди.

Кепський врожай.

РОСТОВ над ДОНОМ, 29 Виявилось, що урожай в таганрогській окрузі кепський. На прохарчування населення прийдеться купувати хліб.

Врожай.

ПОЛТАВА, 27. Вмолот збіжжа полтавської губернії вилічують на 247 мілійонів пудів, себто 17 процентів менше середнього за останнє десятиліття. Десятина оброблена селянським романентом дала жита: 58, озимої пшениці—69, ярової—38, ячменю—36. вівса—41, гречки—60, проса—73.

ПОЛТАВА, 29. Міністерство дозволило міській управі міліонову позичку на покриття дефіциту.

Управа клопоталась також про міліонову позичку для харчових потреб міста. Міністерство прохання одхилило, зазначивши инші шляхи до винаходу коштів.

Скорбут на Полтавщині.

ПОЛТАВА, 29. В губернії помітно велику кількість слабування на скорбут. Слабість появилась у самій Полтаві.

Анкета.

КРЕМЕНЧУК, 29. Міське урядування постановило перевести анкету серед батьків учнів народніх шкіл для вияснення, чи бажає більшість навчання українською мовою.

Проти спекуляції.

КРЕМЕНЧУК, 29. В боротьбі зі спекуляцією представники варти й прокуратури переводять по банках перевірку товарів, що знаходяться там на збереженні.

Посуха в Криму.

МИКОЛАЇВ, 29. Довга посуха дуже пошкодила врожаєві винограду та тютюну. В Сімферопольськім повіті врожай винограду та тютюну буде значно меньший ніж чекали. Садовина також дуже потерпіла.

Нова гімназія.

МИКОЛАЇВ 29. У містечку Нововоронівці відчиняється гімназія Селяне зібрали 30 тисяч. Будинок дурно дає фільварок графа Воронцова-Дашкова.

Ієромонах Потапій.

ХАРЬКІВ, 30. До старобільського повіту виїхав епископ Неофіт для ознайомлення з наслідками агітації ієромонаха, Потапія за перехід в унію та для її паралізування.

Кооперативна книгарня.

МИКОЛАЇВ, 29. Відчиняється кооперативна українська книгарня. Діяльну участь у відкритті бере „Просвіта".

Арешт матроса.

ХАРЬКІВ, 30. Арештовано матроса Надточія, що був помічником начальника карного комісаріяту; його обвинувачують у кількох грабунках.

Проти крадіжок.

ХАРЬКІВ, 30. В звязку з великою крадіжкою грузу на слобідській залізниці заводиться агентура розшукувань злочинців.

За кордоном.

Чехословаки і Австрія. У відповіді признання англійським урядом чехословаків самостійною армією—австрійський уряд офіціяльно повідомляє, що чехо-словацький совіт не є представником чеського народа ані неістнуючого ще чеського уряду і не має од його ніяких уповноважень. А тому центральні держави не можуть признати чехо-словацької самостійности, і з чехо-словаками, підданими Австрії буде розправлятися як з державними зрадниками.

Література, наука.

Г. Гортер. *Історичний матеріялізм.* Зміст: перемова К. Каутського. 1. Завдання твору. 2. Чим не є історичний матеріялізм. 3. Зміст науки. 4. Наші приклади. 5. Дух означається суспільним буттям: а) Наука, знання й учення; б) Винаходи; в) Право; г) Політика; ґ) Звичай і мораль; д) Релігія і фільософія; е) Штука. 6. Висновок: Сила Істини. Сила індівідуума. Переклад зладив П. Бензя.—Стор. 148 8⁰. Ціна 3 карб.

Од контори.

На фонд підшукування помешкань для українських гімназій до контори поступило:

Від Д. Дорошенка	50 крб.	— к.
„ К. Панченка	5 „	50 „
„ О. Касьян	6 „	50 „
„ О. Петренко	10 „	— „
„ Дм. Сумневич	10 „	— „
„ Л. Гольдберг	5 „	— „
„ З. Маргуліс	15 „	— „
„ Л. Ів.	5 „	— „
„ Н. Шп.	10 „	— „
„ членів правління, співробітників та клієнтів „Союзбанку"	1332 крб.	87 к.

Театр і музика.

Державний Народній Театр. У Троїцкому Народньому Домі з 14-го вересня почне функціонувати Український Державний Народній Театр. Вже розпочато підготовчу працю до відкриття сезону. Склад трупи такий: Заньковецька, Ліницька, Садовська, Левченко, Петраківська, Бакурська; Саксаганський, Романицький, Шевченко, Жулінський, Чичорський, Зіненко, Устенко та инші. Хор—35 душ. Художник—Худяков. Капельмейстер—Гавриленко, уповноважений—Гончаровський.

Художня капела. В Київі, формується „Художня Капела", котра має на меті дати зразок хорового мистецтва і тим допомогти підвищенню хорових справ на Вкраїні. На чолі капели стоїть відомий український композитор, бувший дирігент Петроградської Консерваторії, вільний художник Гр. Давидовський, котрий дасть у Київі цілу низку хорових концертів. Усі члени капели одержують просвіту по сольовим співам і сольфеджіо безплатно.

Конкурс в капелу має бути 1-го вересня від 11 до 3 год. дня в залі Українського Клубу (Пушкинська 1).

Повідомлення.

◁ **Український клуб у Київі** (Пушкинська 1). В суботу 31 серпня ц. р. чергова вечірка. Танці та кінематографичні вистави. Члени мусять мати при собі членські квитки. Гості входять по писаній рекомендації члена клубу та зазначенням № його членського квитка.

На вечірку члени та гості входять у відповідним вечірці убранні.

Початок о 9-й годині вечора.

Запис в конторі клубу з 10 г. ранку до 12 год. вечора.

◁ **Від ради т-ва „Батьківщина".** В інтересах встановлення правди, що до повідомлення ц. к. партії с. с., уміщеного в числі 151 від 28 серпня, прохаємо шановну Редакцію навести в найближчому числі наступне:

„Т-во „Батьківщина" з самого початку свого істнування поставило метою об'єднання як бувших українських вояків, так і сучасних, на здоровому національному грунті, пам'ятаючи, що всі національні здобутки—найдорожчий наш скарб, що придбала Україна від сучасної світової завірюхи. Об'єднання провадилось таким чином на грунті повної безпартійности та аполітизму, бо завдання т-ва було і є дати як матеріяльну, так і моральну підпомогу своїм членам. В т-во приймались і приймаються українці, що відзначились своєю працею на ниві захисту української ідеї без огляду на їх партійні переконання. Думка заснувати таке т-во походила від самост.-соц.—це правда, але про якесь керування партією с. с. т-вом взагалі, або політичне керування т-вом зокрема—не може бути розмови, і тим більше, що політичних справ т-во нікоми і не торкалось.

Вступ членів в т-во, як раніш, так і зараз, обставлено всіми засобами обережности, але ніяке т-во не може гарантувати, що до його тіла не пристане якийсь індівідуум мимо всяких засобів обережности. Коли б навіть такі непевні елементи вкрались були і до т-ва „Батьківщина", а ц. к. с. с. було це відомо, то першим його обов'язком було довести про це до відома т-ва.

Домагаючись культурно-економичного об'єднання на національному грунті і знаючи, що такі ж завдання, між иншим є і у партії с. с., т-во „Батьківщина" не може навіть уявити собі, щоб ц; к. с. с. не подав офіціяльного спростовання цього лиходійного, навіть без відома ц. к. с. с. поміщеного, оголошення. До цього можна лише додати, що самі члени т-ва „Батьківщина"—с. с.—не поділяють думки ц. к. відносно його оголошення і пам'ятнування цілого т-ва перед всею суспільністю без найменшої підстави.".

Рада т-ва.

◁ **Від організаційної комісії по скликанню всеукраїнського з'їзду бібліотекарів при бібліотечній секції** Працюючи по-над приготовленням сводки матеріялів про стан бібліотечної справи на Вкраїні, комісія знаходить труднощі в тому, що в анкети заводяться відомости не по всім питанням, на деякі запитання не відповідають, або обмежуються дуже загальними вказівками. Тим часом усі такі відомости дуже цінні і бажано мати їх як найбільше для освітлення цієї справи з ріжних сторін. Перша спеціяльна анкета по бібліотечній справі на Вкраїні має вияснити її теперішній стан, її хиби, важкі умови, серед яких декому приходиться працювати: через те докладніші відомости зроблять велику послугу в цій справі, для якої так ще мало зібрано фактичного матеріялу. Отже просимо подавати більш докладні відомости на запитання анкети.

◁ **Чергова репетиція першого хору бандуристів** відбудеться у вівторок 3-го вересня на Михайлівській вул. ч. 15 пом. 4. Вважаючи на важливі питання, котрі мають бути порушені, прохаю всіх бандуристів, які вписались і бажають вписатися до хору, обов'язково прибути до 5 год. вечора.

Староста хору Слідюк.

◁ **Чергова репетиція хору української проф. спілки робітників** має відбутись у неділю 1 вересня о 4 годині вечора в помешканні (Пушкинська 1) україн. клубу.

Всіх членів, як хористів, так і хористок, котрі записались до хору і котрі бажають записатися, неодмінно прохаємо прибути.

◁ **Концерт.** Сьогодня, 31-го серпня, в залі кадетського корпусу силами слухачів учительських курсів улаштовується публічний концерт. Прибуток від концерту піде на користь незаможних слухачів і частина на фонд імени О. Коцюбинського. Початок о 8 год. вечора. Квитки від 1 до 5 год.

Редактор Андрій Ніковський.

Оповістки.

Д-р Сергій **Коломійцев** ліч. сіфіліс (606—914) 1 тріппер. Гоголівська. 2а. Пр. 11—1 5—7. в. 22—0866—16

Українцеві, співробітнику Мін. Прод. Справ дуже потрібна одна, або дві кімнати з кухнею, або правом користуватися нею. Опал мій. Звертатися листом по адресі: Рейтарська 29 пом. 8, ЖУКУ. 3—0943—2

Співачки і співаки з гарними голосами і знанням нот запрошуються в „Художню Капелу Гр. Давидовського". Останній день конкурсу 1-го вересня, від 11 до 3 год. дня, в залі Українського Клюбу (Пушкинська, 1). Посади платні. Усі члени капели одержують освіту по сольовим співам і сольфеджіо безплатно. 3—0949—1

Стенографический Институт П. Н. Красильчикова, Театральная 10 прот. Гор. театр. тел. 20-78. Откр. пріем служ. обоего пола. 4—0950—1

Канц. Україн. Гімн. для дорослих запрошує осіб, що подали прох. негайно зайти в неодкл. справах. 1—0952—1

Шукаю лекцій Українськ. і Німецьк. мов—за не велику плат. лишити св. адресу Тургенівська 45 по 19 Борису Борисовичу. 1—0953 | 1

Видавниче Т-во „КРИНИЦЯ" (Київ, Нестерівська № 27) С. Титаренко. Сонечко граматка до науки читання й писання ц. 1 карб. 50 коп. вже вийшла і розсилається 1—1059—1

Книгарня Видавничого Т-ва „Криниця". (Нестерівська № 27.)

Олесь. Поезії том II ціна	5 карб.	— коп.
Чупринка. Поезії „ I „	3 „	50 „
„ „ „ II „	5 „	— „
Карпенко-Карин Бурлака „	2 „	— „
„ „ Бондарівна	1 „	— „
„ Мартин Боруля	2 „	— „
Яновська. Четверта аксіома	1 „	50 „
„ Лісова Квітка.	1 „	50 „
„ На сіножаті.	2 „	35 „

С. Титаренко. Сонечко. Граматка до науки читання й писання 1 карб. 50 коп.
А. Терниченко. Курс хліборобства. Підручник для середніх і нижчих с. х. шкіл. 3 карб. 50 коп.
Агрономичний порадник про хліборобство 2 карб. 25 коп.
Скорочена муштрова наука 60 коп.
Вагалій Історія Слобідської України 6 кар.
Сумцов. Начерк розвитку україн. літер. мови 1 карб.
„ Хрестоматія по україн. літературі 3 карб. 25 коп.
2—1060—1

Друкується і цими днями вийде в світ перше число українського журналу—двохмісячника

„НАШЕ МИНУЛЕ"

Журнал міститиме на своїх сторінках статті і розвідки з історії України, історії українського письменства, культури і мистецтва, мемуари і листування історичних діячів, матеріяли з побутової історії, і з історії політичного і національного руху на Вкраїні.

Широку увагу присвячено буде відділу критично-бібліографічному і хроніці культурного життя в зазначеному обсязі.

Журнал виходить під редакцією П. І. Зайцева.

Брати участь в журналі до цього часу дали згоду: Проф. Д. Багалій, А. Бем, О. Білецький, М. Біляшевський, В. Бойко, проф. М. Василенко, С. Гиляров, прив.-доц. О. Грузинський, проф. О. Грушевський, прив.-доц. М. Гудзій, Ол. Гуцало, Д. Дорошенко, О. Дорошкевич, В. Дурдуковський, проф. Д. Еварницький, Ф. Ернст, Сергій Єфремов, М. Жученко, Пав. Зайцев, М. Зеров, Є. Іванов, О. Кисіль, Ор. Левицький, проф. Б. Лепкий, Н. Лернер, О. Лотоцький, Ф. Матушевський, В. Міяковський, Мих. Могилянський, В. Модзалевський, проф. Г. Нарбут, В. Науменко, А. Ніковський, проф. І. Огієнко, С. Петлюра, Є. Перфецький, М. Плевако, В. Прокопович, проф. В. Романовський, проф. Іл. Свенціцький, Ф. Слюсаренко, О. Соловйов, проф. М. Сумцов, проф. Ф. Сушицький, С. Таранушенко, проф. К. Тіандер, М. Цікаловський, прив.-доц. Д. Щелудько, проф. Ф. Шміт, О. Шульгин, проф. К. Широцький, В. Щербаківський, Д. Щербаківський, В. Щербина, д-р В. Щурат і ин. особи.

Зміст першого числа журналу:

І. М. Костомаров. Книги битія українського народу. II. Пав. Зайцев, „Книги битія", як документ і твір. III. П. З., Український текст прокламацій Кирило-Методіївців IV. Проф. Єгіазаров. Памяти моїх учителів М. І. Гулака, Л. Загурського, та О. О. Навроцького. V. Не видані матеріяли до біографії М. Гулака. Подав Пав. Зайцев. VI. Іл. Свенціцький, Михайло Павлик (1853+1915). VII. До історії Галицької руїни (меморіал К. Паньківського), з передмовою Сергія Єфремова. VIII. Проф. Тіандер, Карло XII на Вкраїні. IX. В. Прокопович, Київська міліція. X. К. Широцький, Українська штука за старокнязівських часів та її вилучення. XI. Ф. Ернст, Київські архитекти XVIII віку. XII. В. Модзалевський і Г. Нарбут, До питання про державний герб України (з 9 ілюстраціями). XIII. Пав. Зайцев, Перші українські поетеси. І. Марфа Писаревська. XIV. В. Бойко, До питання про вплив „Записокъ Охотника" Тургенева на Народні оповідання Марка Вовчка. XV. Євг. Онацький, Ще про автора „Исторіи Руссовъ", XVI. Архив літературний. XVIII. Полиця антиквара-бібліофила. XIX. Огляд журналів і часописів. XX. Рецензії. XXI. Бібліографія.

Видивець: Т-во „ДРУКАРЬ" у Київі.

Ціна передплати до кінця цього року—20 карб. Ціна окремого числа—7 карб.

Передплата приймається в конторі Видавничого Т-ва „ДРУКАРЬ", Київ, Хрещатик № 50. 1—0190—1

ПРИЙМАЕТЬСЯ ПЕРЕДПЛАТА НА 1918 р. НА ЖУРНАЛ

„ШЛЯХ" орган незалежної думки

місячник літератури, мистецтва і громадського життя. Рік видання другий.

Програм: Красне письменство. Літературно-критичні статті. Громадсько-політичні статті. Характеристики. Мистецтво—малярство, музика, театр. Вісти про вкраїнське життя. Бібліографія. Оповістки.

СПІВРОБІТНИКИ: О. Агієнко, В. Алешко. Х. Алчевська, М. Біляшевський, В. Верховинець, М. Вороний, проф. О Грушевський, М. Жук, Г. Журба, Б. Заклинський, И. Зоранчук, П. Карманський, О. Ковалевський; Х. Коломийченко, С. Крилач, проф. А. Кримський, А. Кудрицька, М. Левитський, І. Липа, В. Липинський, Х. Майстренко, Я. Мамонтів, О. Назарук, О. Олесь, Т. Осадчий, В. Отамановський, В. Пачовський, Б. Підгорецький, В. Пічета, І. Прихоженко, В. Різниченко, М. Рильський, М. Рудницький, Я. Савченко, В. Самійленко, О. Святогор, О. Слісаренко, В. Тарноградський, проф. Є. Тимченко, П. Тичина, М. Филанський, Г. Хоткевич, М. Черкавський, Г. Чупринка, С. Шелухин, М. Янчук та инші.

Передплата—в конторі редакції: Київ, Маріїнсько-Благовіщенська 123, к. 20. Вартість: річно—20 карб., 1/2 р.—10 карб., 1/4 р. 5 карб. Телеф. 50-59.

Редактор-видавець Хведір Коломійченко.

3—0184—2

КУРСИ КРОЮ І ШИТТЯ мужського одягу: статського, военного і духовного

навчаю в самий корот. строк заняття дневні і вечерні

Скінчившим повний курс видаються свідоцтва.
Продаж викройок ріжних костюмів і фасонів.

Подріб. справки і умови: КАРАВАЇВСЬКА № 11 пом. 34, 2-ий поверх.

Художественно-ремісничі курси Є. Г. Коваленко.

Видавнича спілка „КНИГОЗБІРНЯ" у Київі.

Редакція й контора: Бесарабка, 2; тел. 24-01.
Книгарня: Хрещатик, 28. Книгарня і крамна комора: Хрещатик, 25, (Пасаж, № 23).

В коморі й книгарнях має між иншим такі книжки, словники й підручники:

Гулак-Артемовський — Твори	карб.	55 коп.
Гребінка — Приказки		45 „
Гоголь — Тарас Бульба	2 карб.	— „
Грінченко — Рідне Слово (читанка)	3 „	25 „
Грушевський — На порозі нової України.	2 „	60 „
„ — З політичного життя Старої України	2 „	— „
Грунскій — Українська граматіка	2 „	— „
„ — Українское правописаніе	1 „	60 „
Геращенко свящ. Молитовник	— „	50 „
Дмитренко — Кум мірошник, або сатана у бочці	— „	30 „
Дубровський — Укр.-московськ. словник	8 „	— „
„ — Московсько-укр. фразеологія	4 „	50 „
Донцов — Міжнародне положення України і Росія	1 „	25 „
Єфремов — Історія Українського письменства	5 „	— „
Кащенко — На провесні	1 „	50 „
Капкан — Скорочена муштрова наука	— „	60 „
Клименко — Навчання історії в початковій школі	— „	75 „
Коваленко — Історія України для початкових шкіл	2 „	25 „
Курило — Українська грамат. ч. І. і II	2 „	40 „
Календарь на 1918 рік	1 „	50 „
Лебідь — Моск.-україн. словн. та зразки паперів	6 „	— „
Левицький М. — Українська граматика для самонавч.	1 „	85 „
„ — Діловод (зразки паперів)	— „	50 „
Левинський — Причини світової війни	1 „	50 „
Нечуй-Левицький — Микола Джеря	2 „	20 „
Наш, Гр. — Через що Україна відрізнилась від Росії	— „	20 „
Олесь — Хвесько Андибер	— „	40 „
Ожешкова — Хам	3 „	— „
Огієнко — Курс українського язика	4 „	— „
Пахаревський Оповідання т.т. І і II	3 „	90 „
Полт. Правн. Тов-ство — Зразки судових актів	3 „	— „
„ — Моск-укр. словних судівн. і ділов	1 „	50 „
Правильник піхотинця ч. І (Впоряд)	4 „	— „
Порш — Україна в державному бюдж. Росії	— „	50 „
Русова — Початкова географія	2 „	— „
„ — Методика початк. географії	— „	50 „
Російсько-укр. словник медичної термінології	— „	80 „
Старицький — Богдан Хмельницький, драма	2 „	75 „
Тенянко — Де раю злотосяйного (поезії)	2 „	— „
Тесленко — З книги життя	4 „	— „
Тимченко — Українська граматика	2 „	25 „
Українка, Л. — Бояриня	1 „	— „
„ — Стародавня історія східн. народів	6 „	— „
Термінології: грам., аритмет., геом. і алгебр.	— „	90 „
Франко — Похорон	— „	60 „
„ — Поеми	1 „	75 „
„ — Великий шум	3 „	25 „
„ — Semper tiro	1 „	80 „
Черкасенко — Про небо (попул. астрономія) в 2 част.	1 „	30 „
Шарко — Аритметика	1 „	10 „
Шаповал — Лісова справа на Україні	— „	80 „

Крім того, має: географічні мапи а (для шкіл і б) закордонні, на німецькій мові—европи і бувш. Росії, з зазначенням кордонів повставших держав, а також України, портрети наших письменників, листівки, українські відзнаки і т. и.

Замовлення за готові гроші або післяплатою виконуються негайно.
Книгарням, земствам, школам, просвітам і громадським організаціям знижка.
При замовленнях треба надсилати 50% вартости книжок.
Пересилка за кошт покупця.

Друк. акц. т-ва „Петро Барський у Київі", Хрещатик № 40.